Lähetetty: torstai 6. toukokuuta 2021 14.17
Aihe: Täsmennys ensimmäiseen asiassa HE 226/2020 vp antamaani lausuntoon

Lakivaliokunnalle

Lausunnossani HE 226/2020 vp kirjoitin muun muassa seuraavaa:

"Keskeisin ongelma ehdotetussa uudessa RL 25:9.2:ssa on sen yleisluonteisuus. Tarkoitan tällä sitä, että ehdotettu momentti kattaa useita muitakin työtehtäviä kuin sitä säädettäessä on ilmeisesti ollut mielessä. Kuten esityksen sivulta 33 ilmenee, ehdotusta annettaessa on mietitty lähinnä terveydenhuollon ja sosiaalialan työtä, työvoimahallinnon asiakaspalvelua, opetustehtäviä sekä oikeus- ja poliisihallintoa sekä tiettyjä yksityisen sektorin tehtäviä kaupan alalla, hotelli- ja ravintola-alalla sekä henkilöliikenteessä. Ehdotetun momentin sanamuodosta tämä ei kuitenkaan ilmene (eikä käsittääkseni oikein voikaan ilmetä), mikä aiheuttaa sen ongelman, että ehdotettu momentti soveltuu ainakin sanamuotonsa perusteella moniin sellaisiinkin tilanteisiin, joihin sen ei luultavasti ole tarkoitettu soveltuvan. Esimerkiksi ammattiurheilussa ei liene ollenkaan mahdotonta, että työkseen urheileviin henkilöihin kohdistetaan sinänsä laittoman uhkauksen tunnusmerkistön täyttäviä tekoja. Ja kun ne uudistuksen jälkeen ovat virallisen syytteen alaisia, kaikista niistä pitäisi ehdotetun lainkohdan voimaan tulon jälkeen kaiketi aloittaa esitutkinta ilman asianomistajan syyttämispyyntöä. Ja kuten esityksen sivulta 21 ilmenee, esitutkinta pitää virallisen syytteen alaisissa teoissa useimmiten toimittaa ja syyte nostaa jopa asianomistajan vastustuksesta huolimatta."

Tässä yhteydessä haluan selventää, että pidän erittäin huonona, mikäli uudistuksen jälkeen esitutkintaviranomaiset ryhtyisivät tutkimaan ammattiurheilussa mahdollisesti tapahtuvia vähäisia ja lajin luonteeseen nähden tavanomaisia laittomia uhkauksia ilman syyttämispyyntöjä, vaikka tällöin olisikin toki mahdollista ajatella, että tällaiset uhkaukset olisi tehty työtehtävien vuoksi ja olisivat näin ollen virallisen syytteen alaisia rikoksia. Jotta näin ei pääsisi käymään pitäisin hyvänä, jos lainkohdan perusteluissa voitaisiin sulkea tällaisiin vähäisiin laittomiin uhkauksiin liittyvät tilanteet pykälän soveltamisalan (eli virallisen syytteenalaisuuden) ulkopuolelle. Sen sijaan kokonaan toinen tilanne on käsillä silloin, jos ammattiurheilussa tapahtuneet laittomat uhkaukset eivät ole luonteeltaan vähäisiä ja lajin luonteeseen nähden tavanomaisia, vaan pikemminkin vakavia. Eli tällaisten vakavampien uhkausten kohdalla virallisen syytteen alaisuutta voidaan pitää hyvinkin perusteltuna.

Ja lisäksi korostan, että laittomasti uhatun henkilön oikeusturvan kannalta tällaisella perustelukirjauksella ei sinänsä olisi heikentävää vaikutusta, koska asianomistaja voisi tällaisesta kirjauksesta huolimatta tehdä asiassa syyttämispyynnön, minkä jälkeen esitutkintaviranomaisen olisi otettava epäilty laiton uhkaus tutkittavakseen.

Turussa 6.5.2021

Mikko Vuorenpää

Prosessioikeuden professori

Lapin yliopisto